MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Tisková zpráva

V Praze 12. 10. 2022

Nový Strategický plán společné zemědělské politiky: 200 miliard na ekologii, pestřejší zemědělství a udržitelný rozvoj odvětví

Nový Strategický plán společné zemědělské politiky na období 2023-2027 (Strategický plán SZP), který připravilo Ministerstvo zemědělství (MZe), se zaměří na udržitelné zemědělství a ekologické hospodaření s ohledem na životní prostředí. Celkem zemědělci, potravináři a lesníci prostřednictvím Strategického plánu SZP získají přibližně 200 miliard korun (asi 8 miliard eur) z evropského a národního rozpočtu. Materiál dnes schválila vláda.

„Strategický plán SZP jsme připravili podle aktuálních i dlouhodobých potřeb zemědělství, potravinářství a lesnictví, přičemž jsme se hodně zaměřili na ekologii. O podobě Plánu jsme už od začátku jednali se zainteresovanými institucemi a zástupci zemědělství, potravinářství a lesnictví. Nejvíce peněz nasměřujeme do podpory ekonomicky životaschopného zemědělství. Podpora funguje jako základní záchranná síť pro udržení konkurenceschopnosti našich zemědělců a pro zajištění dostatku potravin. Pomáhá vybalancovat nestálost zemědělských trhů a příjmů zemědělců v současné době,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL).

Hlavní změnou v novém Strategickém plánu je zavedení podpory na první hektary ve výši 23 procent. Tato platba bude určena na prvních 150 hektarů všech zemědělských podniků, a to bez ohledu na jejich velikost. Chystané změny výrazně podpoří menší a střední zemědělce, tak, jak požadovala Evropská komise. Současně ale zajistí dostatečnou podporu i pro větší podniky, které budou hospodařit v souladu s dotačními pravidly.

„Naplňujeme tak programové prohlášení vlády, kdy jsme se zavázali, že budeme podporovat menší i střední zemědělské podniky a jejich prostřednictvím dobrou péči o půdu, krajinu a vodu. Prioritou je proto i ekologické zemědělství. Do roku 2030 chceme v ekologickém režimu spravovat čtvrtinu veškeré zemědělské půdy. Samozřejmě s přihlédnutím k aktuální situaci a potřebě zajistit obyvatelům dostatek kvalitních potravin,“ uvedl ministr Zdeněk Nekula.

Právě kvůli aktuální situaci, drahým vstupům (energie, krmiva), zdražování a invazi Ruska na Ukrajinu už EU některé plány upravila. Například umožnila v příštím roce výjimky, které ministr Nekula potvrdil. Na jejich základě bude možné osít i pole, která by jinak povinně kvůli ekologii musela ležet ladem. Zemědělci také nebudou muset v roce 2023 pěstovat na jednom pozemku jinou plodinu než v předchozím roce. Česká republika tak umožní zemědělcům zaměřit se především na pěstování plodin k dalšímu potravinářskému zpracování. Tyto výjimky se však nevztahují na tzv. ekoplatbu, Zemědělec, který o ni bude v roce 2023 žádat, musí naplnit všechny podmínky ekoplatby, včetně požadovaného procenta neprodukčních, tedy neosetých ploch.

Nový Strategický plán SZP počítá i se specifickou situací znevýhodněných (např. horských) oblastí a v citlivých odvětvích, nezbytných pro sociální a územní rovnováhu (např. chov skotu, pěstování ovoce, zeleniny a chmele). Dotace se použijí na zachování druhové pestrosti, boj proti erozi, na zadržování vody v krajině a přípravu na změnu klimatu.

„Chceme zlepšovat i životní podmínky zvířat, především ustájení skotu a prasat. Cestu vidíme v zavádění důslednějších preventivních hygienických opatření a také postupů, které budou zmírňovat stres ustájených zvířat. Podobně se zaměříme na prostředky na ochranu rostlin. A i když Česká republika nemá v rámci EU příliš vysokou spotřebu, budeme pracovat na jejím dalším snížení. Souvisejícím efektem bude zajištění nezávadné pitné vody bez pozůstatků pesticidů,“ řekl Zdeněk Nekula.

Ministerstvo zemědělství, Tiskové oddělení
Těšnov 17, 110 00 Praha 1, Česká republika
www.eagri.cz

Nové zemědělské postupy budou v krajině patrné již od příštího roku. Zemědělci, kteří hospodaří na silně erozně ohrožených polích, nebudou moci pěstovat monokulturu (tedy jednu plodinu) na ploše větší než 10 hektarů. Budou muset pole rozčlenit ochrannými pásy, krajinnými prvky nebo prostřídáním více plodin. Podmínka se týká přibližně 4 % výměry orné půdy. Od roku 2024, kdy je plánováno výrazné rozšíření erozně ohrožených ploch, bude omezení platit na téměř 17 % výměry orné půdy.

Další ochranné pásy nově vzniknou podél vodních toků. Budou alespoň 6 metrů široké (s ještě vyšší podporou, pokud budou široké 12 metrů), oseté trávou a je na nich zakázané používat hnojiva a pesticidy. Kvalitě půdy napomůže nová podmínka doplňování organické složky do půdy, ať už to bude zapravením statkových hnojiv, kompostů, nebo například meziplodinami pěstovanými na zelené hnojení.

Nově budou zemědělci moci získat dotaci, pokud použijí postupy precizního zemědělství, a i nadále budou moci čerpat investiční dotace na technologie. Podpora rozšiřování těchto postupů do praxe bude jedním z klíčových faktorů rozvoje zemědělství, které bude šetrnější k životnímu prostředí, lépe ochrání přírodní zdroje, biodiverzitu a přispěje ke kvalitě a bezpečnosti potravin. Precizní zemědělství představuje také jeden z nástrojů, který přispěje k naplnění Zelené dohody.

Strategický plán SZP zahrnuje také podporu podnikatelských aktivit s důrazem na zemědělskou prvovýrobu i následné zpracování zemědělské produkce, stejně jako motivaci vstupu mladých lidí do zemědělství. Podpora půjde rovněž do lesního hospodářství, kde je třeba reagovat na špatný zdravotní stav lesních porostů a zlepšit jejich odolnost.

Strategický plán SZP bude čerpat finance ze dvou zemědělských fondů EU. Z Evropského zemědělského záručního fondu (EZZF) je pro ČR vyčleněno 4,275 miliardy eur na přímé platby, (asi 107 miliard korun) 5 milionů eur (asi 125 milionů korun) na sektor vína a 2 miliony (asi 50 milionů korun) na včelařství. Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) podpoří rozvoj venkova částkou 1,296 miliardy eur (asi 32 miliard korun). Podle rozhodnutí české vlády bude podíl z národního rozpočtu přibližně 2,3 miliardy eur (asi 57 miliard korun). Celkem tak rozpočet Strategického plánu SZP dosáhne přibližně 8 miliard eur (asi 200 miliard korun).

Po projednání vládou bude Strategický plán odeslán k oficiálnímu schválení Evropskou komisí.

Strategický plán SZP je klíčovým nástrojem podpory zemědělského sektoru a venkova pro období 2023-2027. Stanovuje zemědělské, potravinářské a lesnické cíle, na které půjdou zemědělské dotace z evropských a národních zdrojů. Vychází přitom z potřeb rozvoje venkova a zvyšování kvality životního prostředí.

Precizní zemědělství je moderní způsob produkce potravin. Jde o ucelený systém agrotechnických opatření zavádějících takové metody a techniku, které umožní ekologicky, energeticky a ekonomicky nejlepší výsledky při zachování dlouhodobé udržitelnosti krajiny. Snahou je na co nejmenší ploše zajistit maximum produkce, a to při využití moderních technologií, jako jsou například navigační systémy (GPS, Glonass), dálkové průzkumy země, výnosové mapy, využívání bezpilotních dronů, zapojení autonomních robotů atd.

Zelená dohoda je iniciativa EU, jejímž hlavním cílem je dosáhnout, aby Evropa byla v roce 2050 klimaticky neutrální. Plán je snížit emise skleníkových plynů EU do roku 2030 o 55 % ve srovnání s rokem 1990. Obsahuje opatření ke snížení emisí, investice do špičkového výzkumu a inovací a ochranu přírodního prostředí.

Vojtěch Bílý
tiskový mluvčí Ministerstva zemědělství